

Αρχαίο θέατρο Αβδήρων 1965-2008: έρευνες και προβληματισμοί

Ενδείξεις για την ύπαρξη θεάτρου στα Άβδηρα διαθέτουμε από επιγραφικές και φιλολογικές μαρτυρίες. Σε ψήφισμα του 2ου αι. π.Χ. περιγράφονται τιμητικές εκδηλώσεις για επίσημους ξένους (προεδρία και στεφάνωση με χρυσό στέφανο) που λάμβαναν χώρα στο θέατρο. Ο Λουκιανός επίσης, αναφερόμενος σε γεγονότα του 3ου αι. π.Χ., καθιστά σαφές ότι οι Αβδηρίτες είχαν καλή θεατρική παιδεία και ότι στο θέατρο δίνονταν παραστάσεις με μεγάλη απήχηση στο κοινό.

Από επιγραφικές μαρτυρίες επίσης, συνάγεται ότι ο Διόνυσος ήταν ο πολιούχος θεός της πόλης και ο ιερέας του ο επώνυμος άρχων. Προς τιμήν του τελούνταν τα Διονύσια και τα Ανθεστήρια ενώ χώρος λατρείας του ήταν επιφανές ιερό στην Αγορά, στο οποίο πιθανότατα υπήρχε ναός. Το όνομα του θεού αναφέρεται σε επιγραφές, ενώ η μορφή και τα σύμβολά του είναι αποτυπωμένα στον οπισθότυπο νομισμάτων. Κατά τον 3ο αι. μ.Χ. ο επικεφαλής ενός θρησκευτικού συλλόγου, κατασκευάζει ιδιωτικό χώρο λατρείας του Διονύσου. Ειδώλια ηθοποιών και μορφών της ακολουθίας του θεού, καταδεικνύουν την μεγάλη απήχηση της λατρείας του και την ανάπτυξη του θεατρικού λόγου.

Η ανασκαφική έρευνα για την αποκάλυψη της θεατρικής κατασκευής πραγματοποιήθηκε το 1965 από τον Δημήτρη Λαζαρίδη. Ανασκάφηκε τμήμα του κοίλου και της ορχήστρας και αποκαλύφθηκε η υποδομή των εδωλίων, τμήμα πλήνιου αγωγού και θραύσματα αρχιτεκτονικών μελών. Τα ευρήματα θεωρήθηκαν απογοητευτικά για τη συνέχιση της έρευνας, για τον επιπρόσθετο λόγο ότι σύγχρονες κατασκευές αγροτικής και στρατιωτικής χρήσης προκάλεσαν εκτεταμένη καταστροφή. Τις επόμενες δεκαετίες, η ΙΘ' ΕΠΚΑ που επόπτευε την περιοχή των Αβδήρων από το 1973 έως το 2010, ασχολήθηκε με εργασίες προστασίας του μνημείου και τεκμηρίωσης της υφιστάμενης κατάστασης (απαλλοτριώσεις, περιφράξεις, αποψιλώσεις, φωτογράφιση – αεροφωτογράφιση, περισυλλογές κινητών ευρημάτων). Στη δεκαετία του 2000 λόγω έλλειψης πόρων η ενδημική βλάστηση της περιοχής κάλυψε το κοίλο και την ορχήστρα.

Η ανάγνωση του συγκεκριμένου μνημείου είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Προβληματισμοί όπως η αιτία επιλογής της θέσης του, η σχέση του με τους οχυρωματικούς περιβόλους της πόλης και τα άλλα δημόσια οικοδομήματα και έργα, η μορφή, οι διαστάσεις και η χωρητικότητά του, η προγενέστερη της κατασκευής του χρήση του χώρου, η χρονολόγηση της κατασκευής, της εγκατάλειψης και της καταστροφής, οι μετέπειτα δραστηριότητες στην περιοχή, αποτελούν ζητήματα προς διερεύνηση.

Ως υπόθεση εργασίας για τους νέους ερευνητές που έχουν αναλάβει τη μελέτη του, καταθέτουμε την άποψή μας ότι μεγάλο μέρος του κοίλου, αν όχι όλο, με την εξαίρεση πιθανότατα της προεδρίας, είχε ξύλινα εδώλια.

Δρ. Κωνσταντίνα Καλλιντζή

Αναπληρώτρια Προϊσταμένη της ΛΑ' ΕΠΚΑ

Φωτογραφίες

Εικόνα 1 Αρχαίο Θέατρο Αβδήρων. Άποψη του κοίλου, της ορχήστρας και της ανασκαφικής τομής του Λαζαρίδη. Λήψη 1996

Εικόνα 2 Θεατρικό ειδώλιο από τα Άβδηρα